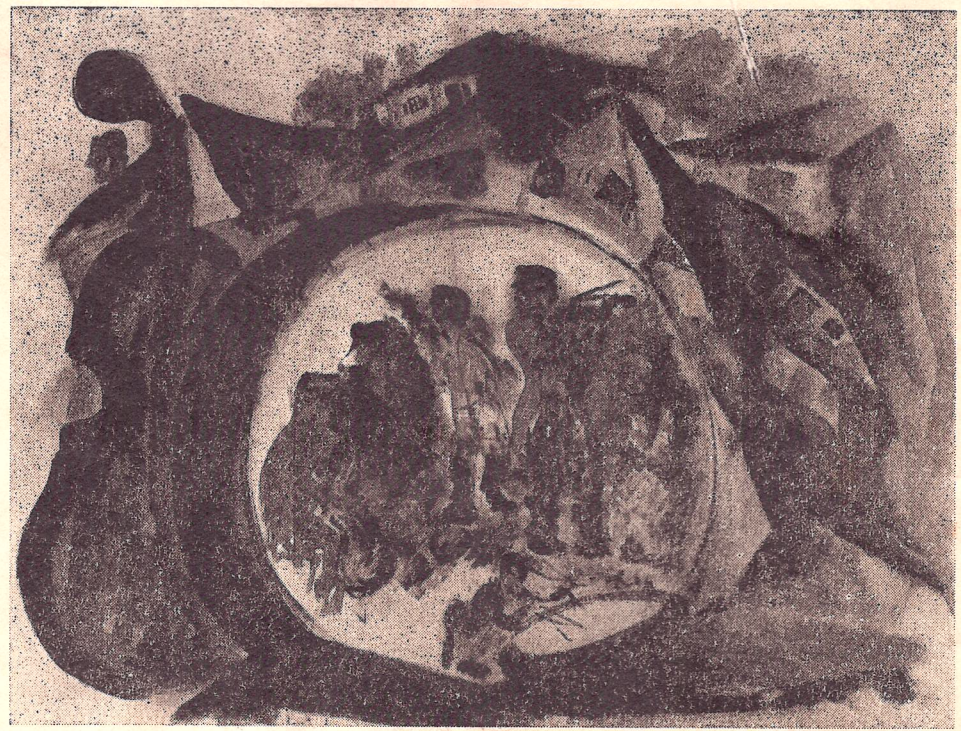

הביתה

מאת: ...
תרגום: ...
עריכה: ...

עלי = כנור

עפ"י שלום עליכם.

הצגת בכורה ביום ג' 17.12.35 באולם מוגרבי תל-אביב.

דפוס "יהלום" ת"א, רחוב הקישון 26

המחיר 10 מא"י

ע ל י = כ נ ו ר

עפ"י ש ל ו ם ע ל י כ ם

הצגה ועבוד: ב. צמרינסקי
 צייר: ע. לופטגלס
 מוסיקה: פורדהאוז בן-ציסי
 רקוד: פ. ליוביץ

ה מ ש ת ת פ י ם :

ח. אמיתי	שייה-מיכל, המוזג
ת. יודלביץ	פסיה-בילה, אשתו
א. ברץ	זמל'ה, בנם
ב. צמרינסקי	נפתלי "בזבורודקי"
בת-עמי	חווה, אשתו
ה. הנדלר	חמל'ה, בנם
א. מסקין	צ'צ'יק קפלימיסטר
ר. קלצקין	הרשיל, בעל טכסה
נ. שיין	אסתר-פלסטרה, בתו
ש. ברוק	אפרים "קלון"
בנימיני	שלום-שכנא, שדכן

ר. קלצקין	פיני
ח. אמיתי	כרכשתא
ש. ברוק	גרגרתא
נ. שיין	פלפלת

בני גפחלי הכלי-זמר

סרולצי על התוף י. סגל

בנין התפארות: י. שרשבסקי ושות'

א. דורף	בגדים:	א. קאופמן	פקוח טכני:
צ. גרטנר	קפלטים:	א. פסח	חשמלאי:

דרך היסורים של זמלה בן שייה-מיכל אשר חשקה
נפשו להיות מנגן עלי כנור. וזו אשר עלתה לו:

תמונה א'

על יד הבית הקטן, משכן נפתלי הכלי-זמר, נצב זמלה בדרכו לחדר ומקשיב לצלילי הכנור הנשמעים מבית נפתלי. בשכר פרוסת חלה בחמאה קנה זמלה מאת חמלה בנו של נפתלי את הזכות להיות שומע חפשי על יד החלון, — אך אהה, המכשול הראשון: אפרים „קלוץ“, יהודי העוסק בצרכי-צבור, אשר ידו ולשונו בכל, מוצא את זמלה במקום החטא ומאיים עליו בדברי-מוסר.

תמונה ב'

זמלה אינו מוצא לו עוד מנוחה בבית-אבא, שייה מיכל מוזג היין. הוא גמר בנפשו להיות מנגן עלי-כנור ויהי מה — אך כנור זה מהיכן נוטלים אותו? עליו לעשותו במו ידיו! הוא עובד בכל חומר וכלי-בית, „מחפש צלילים“ וגורם צרות לאבא ואמא. אבא כדרכו מכה ומחרף, ואמא פסי-בילה מגינה עליו תמיד ומצילה אותו. חמלה, החבר החדש, בא ומציע לו משא-ומתן: שערות מזנב-סוס במחיר רצועות-פלדה. בינתים מבקש פרוסת-חלה ומבטיח להוביל את זמלה לאורות כתריאל שואב המים על יד בית הירשל בעל-טכסה, כדי לתלוש שערות מזנב הסוס הזקן „מתושלח“

תמונה ג'

ולהירשל בתי-יחידה, אסתר-ל, ומעשה-שטן: היא יושבת ומשחקת בקרבת האורוה בשעה שזמלה וחמלה באים לתלוש את השערות מזנבו של מתושלח. הם מתגרים באסתר-ל-פלסטרל, כדרך ילדי-החדר, ומתכונים לגרשה מהמקום. היא צועקת לעזרת אביה ומספרת לו על מעשי הנערים. אפרים קלוץ, המזדמן גם לכאן, מוסיף נופך משלו. הירשל ובתו רצים לקבול בפני אבי-זמלה, והנערים ממשיכים במעשה-הגנבה, ותוך כדי כך מספר זמלה לחברו חמלה, כי כנור של ממש עושים מעציי-שטים הגדלים בא"י, אותם יש להשיג גם בבית-אבא, ומהם קלפת העץ המכסה את הדרגש הישן.

תמונה ד'

ולבית אבא המוזג יוצא ונכנס צ'צ'יק הקפלימיסטר המכונה „פאן פולקובניק“, מי שהיה מנצח בתזמורת של חילים. הגה הוא מסב יחד עם נפתלי הכלי-זמר על כוס יי"ש וברוב ידידות הם שופכים את לבם זה לזה בענייני-נגינה.

כטוב לבם משמיע נפתלי לצ'צ'יק את „הקומפוזיציה“ שלו. מניה וביה עוברים ל„פולקה“ עליוה. צ'צ'יק רוקד ומרקיד גם את אנשי הבית. שלום-שכנא השדכן נכנס ורואה אותם בקלקלתם. אף הירשל בא עם אסתר-ל בתו לקבול בפני שייה-מיכל על הבזיונות שבנו גרם לבתו. בינתים הוא מגלה את קלון זמלה המתרועע עם „ילדי הפקר“ בני כלי-זמר. קול הדבה פורץ נפתלי ותובע את עלבון ילדיו. הקפלימיסטר צ'צ'יק עושה שלום ובראשו של שלום-שכנא מנצץ רעיון של זוג... שייה-מיכל נרדם וחמלה מתחילים במעשה-הגנבה של עציי-שיטים — כלומר קליפת הדרגש. אביו של זמלה מקיץ ושוב שערוריה בבית!

תמונה ה'

בבית נפתלי הכלי-זמר פיות מרובים ולחם מעט... בני המשפחה והם גם „התזמורת“ מצפים לארוחה ואיננה. חוה, עקרת-הבית ממריצה את אבי המשפחה למצא טרף למנגנים. הגורל מזמין את זמלה, ופיני נושא ונותן עמו בדבר „שעור“ לנגינה אצל אבא. זמלה נותן לנפתלי רובל במזומנים דמי-קדימה. בבית אורה ושמחה, סעודה ונגינת מרש צוהלת במלא הקטור. זמלה חלשה נפשו משפעת הנגינה ונופל מתעלף.

ה פ ס ק ה

תמונה ו'

על הדרגש בבית אבא שוכב זמלה חולה-נגינה, קודח בקדחת-הכנור ופיו מדבר תהפוכות; על ידו אמו. חמלה חברו בא להביא לו „קניה“ חדשה: שני מיתרי כסף עם „משענת“, אמא מניחה לו את הצרור למראשותיו— לרפואה; ומשכנס אבא, הוא שומע מבנו לראשונה את המלים המשובות שקבל ב„שעור“: פגניני, פרימו, סקונדה... זמלה, נרדם הוזה וחולם — חלום.

תמונה ז'

ובעוד חלום הכנור ממלא את לבו של זמלה — ושלום-שכנא השדכן אץ לעשותו חתן. הוא מביא עמו את הירשל המחותן כדי לבדקו בתנ"ך: החתן קורא לפניהם פרק בשיר-השירים. הוא עומד בבחינה — ומקבל שעון במתנה.

תמונה ח'

זמלה גם בהיותו בחור-חתן נמשך לבו אל הכנור והוא מתגנב בשבת לביתו של צ'צ'יק קפלמיסטר. שוב הוא נתקל באפרים קלוץ האורב לו בדרכו. הוא נקסם מכל שהוא רואה ושומע בבית המכהן בהיכל הנגינה. הקפלמיסטר אף הוא מוצא ענין רב בידידו הצעיר „האוהב נגינה ככל היהודים“ והרי הוא גותן לו כנור במתנה.

תמונה ט'

השטן בדמות אפרים קלוץ מגביר חילים. הוא בא במוצ"ש לבית שייה-מיכל בשעה שהוא מבדיל בין קודש לחול, יושב ומתנה גם בפני אבי החתן על כל שראו עיניו, לאחר שהספיק כבר לספר הכל לאבי הכלה. זמלה נכנס בחרדה עם הכנור תחת כנף בגדו, ומפני דרכי שלום מנסה לענות בפני אבא דברי שקר: שהוא בא כביכול מבית-המדרש... אך הכל נתגלה כבר, השערוריה פרצה! השדכן בא בשליחות המחותן, להחזיר את התנאים וליטול את השעון, מתנת האירושין.

זמלה חוזר בתשובה בלב נשבר, הוא הולך להשיב את הכנור למטיבו הקפלמיסטר, אך בדרך נתקל הוא שוב בבית נפתלי ונופל בזרועות התאוה והקסם של הכנור.

ס ו פ .

מ
ס
פ
ר
ו

כנור: נגן —

גילה — גיל,

סגריה ישנה,

והך בתוף,

סוף — סוף,

חלל — חליל,

והיא המצוינת: „נור.“

ע ב ו ד ה ע ב ר י ת

come. Chava, "the lady of the house," urges the head of the family to get some food for the musician. It so happens that Zemele comes in just then and Pini "transacts" with him about a music lesson with his father. Zemele hands them a rubel in cash as a deposit. The house is filled with light and merriment; they begin to feast and a joyous "march" is in full force. Zemele is over-enthused hearing the music and—faints.

INTERMISSION

SCENE VI.

On the sofa in his father's house we see Zemele "music-sick;" he has "fiddle-fever;" he is "fiddle-mad." His anxious mother is at his side. His friend Hemele comes to bring him a new bargain: two silver strings and a stand. His mother puts them under his pillow for a remedy. When his father comes in he hears his son utter the following words for the first time: Paganini, forto, primo, secundo ...

Zemele falls asleep and dreams ...

SCENE VII.

And while Zemele's heart is filled with the dream of the fiddle, Sholom Shachna, the matchmaker, is anxious to match him up. He brings with him Hershel, the bride's father, to look at the groom and examine him in the Bible. Zemele reads them a chapter from "The Song of Songs." He passes the examination and a dish is broken as a sign of Mazal Tov!

SCENE VIII.

Zemele is no longer a youngster, he is a bridegroom. But his heart goes out to the fiddle. On Saturday he steals out of his house and goes to Chechik's and again meats with Ephraim. Zemele is not aware of the obstacles, and enters the house and is charmed and enchanted by everything he hears and sees there. The conductor too grows fond of his young friend "who loves music like all Jews" and presents him with a fiddle.

SCENE XI.

Satan, in the form of Ephraim Klotz, is powerful now. Saturday evening he comes to Shaye Michel's house; it is the hour when he says the "Havdala" prayer. He takes a seat and tells the bridegroom's father—after having come from the bride's home—everything he has seen. Zemele comes in all scared, holding the fiddle under his coat. He tries to clear himself and to hold peace, and therefore tells his father that he has been to the synagogue. But everything is known and the scandal begins. The matchmaker comes in the name of the bride's father, and returns the document of engagement and wants to take back the watch, the engagement gift.

Zemele broken-heated makes amends. He goes to return the fiddle to Chechik. On the way he again comes upon Naphtali's house and is again taken by the fiddle and its charm.

The trials and tribulations of Zemele, the son of Shaye Michel, who strove so arduously to be a fiddler. And this is what befell him on his long and weary path :

SCENE I.

Near the drum-shaped house of Naphtali "Klesmer" Zemele is seen standing, lending an ear to the tones of the fiddle coming from the house. For a piece of bread and butter Zemele was granted by Hemele, Naphtali's son, the privilege of being a free listener near the window — but alas! the first obstacle: Ephraim, the spy and informer, finds him out.

SCENE II.

Zemele is seen in his father, the wine seller's house. He resolved to become a fiddler, come what may! He does not pay any attention to learning, dreams about the fiddle and strives to catch sounds from the air. Hemele "transacts" with him about "musical materials," such as steel, taken out from mother's corset, resin for the bow, hair from a horse's tail, and the likes of these. Zemele's father and mother take their son's "lust" very much to heart.

SCENE III.

And Hershel, the holder of the revenue concession, has a young daughter called Esterl, who is destined to be Zemele's bride. In the meantime she is playing "marbles." Just then Zemele and Hemele come to steal hairs from the tail of Methuselah, the old horse in Hershel's stable, and tease Esterl - Flesterl, as is the custom of all Heder children. She complains to her father and calls for help. In the meanwhile Zemele learns from his friend the secret of the fiddle: it is made of acacia wood from Palestine, but there is some to be gotten in father's house as well; why, that is the bark covering the old sofa!

SCENE IV.

Fortune smiles upon Zemele: a frequent visitor of his father, the wine seller, was Chechik, the conductor, who is called "Polkovnik,"* for he was at one time the leader of the military band. He is seen in the company of Naphtali "Klesmer," sitting over a glass of whiskey and chatting very lovingly and amicably over matters of music. Naphtali has Chechik hear his "composition." They go over to a merry "Polka." Chechik makes even Peise Beile dance. But all is not well: Sholom Shachna the matchmaker comes in and finds them acting so childishly. Hershel too comes in with Esterl, his daughter, to complain to Shaye Michel about his son who mocked at his Esterl. Chechik makes peace, and it then occurs to Sholom Shachna that this is a match. Shaye Michel falls asleep and Zemele and Hemele begin to do their stealing act of the acacia wood. He awakes and there is a scandal in the house.

SCENE V.

At the home of Naphtali "Klesmer." The bread is scarce but the eaters are many. The members of the family, who are also the "Klesmer," await a meal which doesn't

*) colonel

FIDDLE STRINGS

Adapted from a story by SHALOM ALEICHEM

Staged by B. CHEMERINSKY
Settings by E. LUFTGLASS
Music by FORDHAUS BEN-ZISSI
Dance: by F. LIUBITSH

CAST:

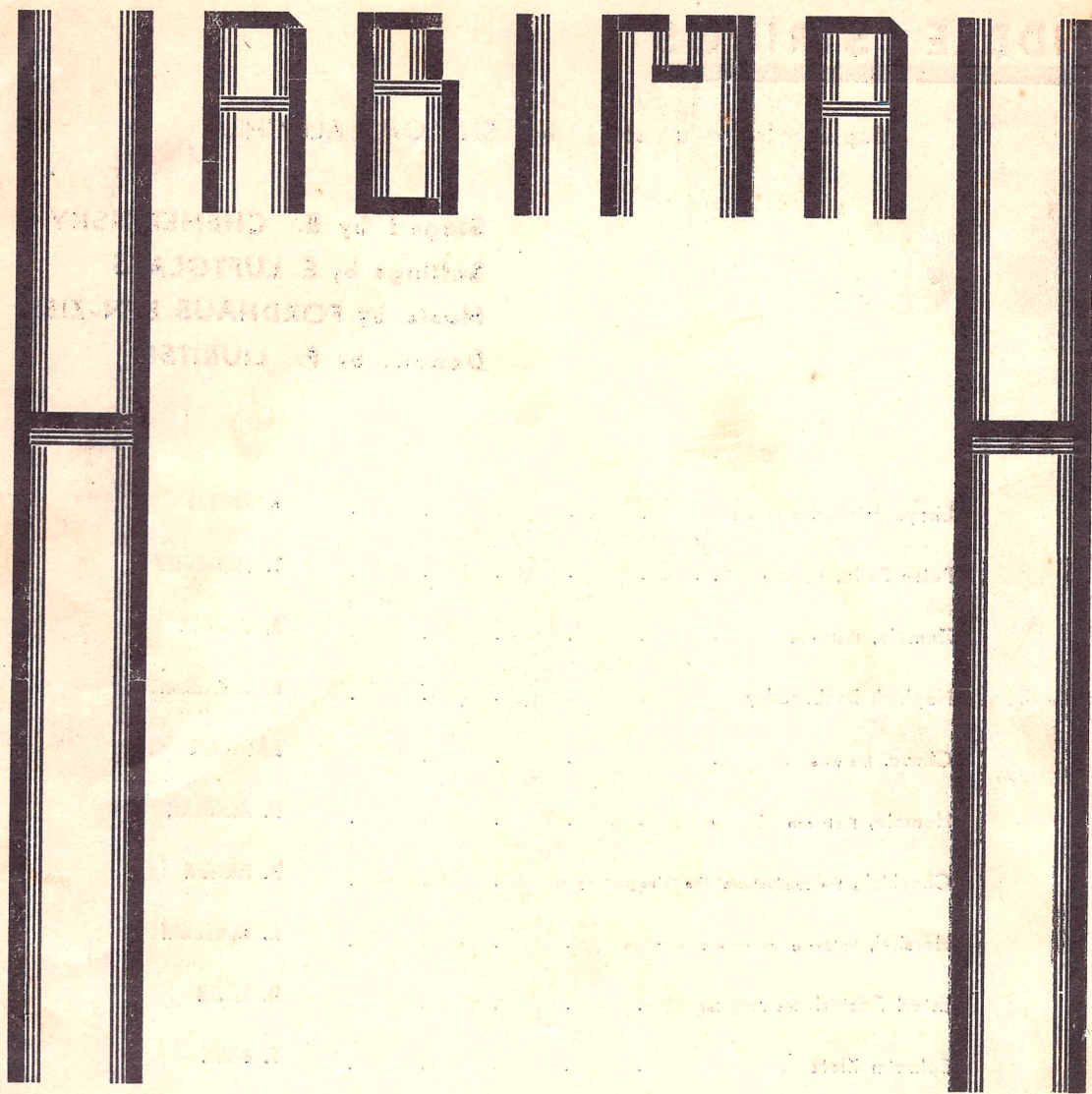
Shaye Michel, a wine seller	A. AMITAI
Peise Beile, his wife	T. YUDLEVITZ
Zemele, their son	A. BARATZ
Naphtali Bezborodky	B. CHEMERINSKY
Chava, his wife	BATH-AMI
Hemele, their son	H. HENDLER
Chechick, the conductor of the "klesmer" *)	A. MESKIN
Hershel, holder of revenue concession	R. KLATZKIN
Esterl Flesterl, his daughter	N. SHEIN
Ephraim Klotz	S. BRUK
Sholom Shahna, a mathmaker	BINYAMINI
Pini	R. KLATZKIN
Karkashta	A. AMITAI
Gargarta	S. BRUK
Pilpeleth	N. SHEIN
Srultche the drummer	I. SEGAL

*) players on musical instruments

Settings executed by I. Shereshevsky & Co.

Stage Manager: A. Kaufman
Electrician: A. Pesach

Costumes: A. Dorf
Wigs: Z. Gartner

FIDDLE STRINGS

Adapted from a story by SHALOM ALEICHEM

Première Performance Tuesday 17.12.1935

PRICE 10 MILS